

w postaci przypisów bibliograficznych i wykazu cytowanej literatury.

Crowdsourcing. Jak angażować konsumentów w świat marek to książka niebanalna i ciekawa, z której emanuje bezpośredniość. Jej autorzy uzmysławiają czytelnikowi, że przy odrobinię wyobraźni crowdsourcing może stać się zarówno metodą pozyskiwania innowacji, modelem prowadzenia

biznesu, a także spontaniczną zabawą, rozmową konsumenta z producentem, a wreszcie sposobem kreowania niebywałej ilości rozwiązań i treści.

Małgorzata Kowalska

Instytut Informacji Naukowej
i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja
Kopernika w Toruniu

W 2013 r. Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich wydało pozycję *Modele współpracy bibliotek publicznych: Czy razem możemy więcej, szybciej, lepiej?* Książka zawiera referaty wygłoszone podczas X Ogólnopolskiej Konferencji „Automatyzacja bibliotek publicznych”, która miała miejsce w Warszawie w 2012 r. Słowo wstępne redaktora tomu nasświetla pokrótce tematykę całej publikacji, którą można określić jako wyzwania XXI wieku stojące przed bibliotekami.

Całość otwiera *Raport o stanie komputeryzacji bibliotek publicznych 2012*, prezentujący wyniki ankiety rozpisanej wśród wojewódzkich, powiatowych, miejskich i wiejskich bibliotek publicznych. W jej kwestionariuszu znalazły się pytania, które dotyczyły takich zagadnień, jak: stan komputeryzacji, programy biblioteczne, digitalizacja, finanse, pomoc świadczona przez

Modele współpracy bibliotek publicznych: Czy razem możemy więcej, szybciej, lepiej?, pod red. Lilii Marcinkiewicz, Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich 2013 (Propozycje i Materiały; nr 87), 178 [1] s., ISBN 978-83-61464-75-4

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/TSB.2014.028>

wojewódzkie biblioteki publiczne bibliotekom niższego szczebla, dostęp do Internetu oraz bariery i przeszkody komputeryzacji. W raporcie, w postaci wykresów i tabel, w przejrzysty sposób podsumowano badania.

Tematyka pozostałych artykułów tomu została pogrupowana w pięciu rozdziałach. Pierwszy z nich nosi tytuł *Regionalne systemy informacyjne – modele współpracy bibliotek*. Z czterech

zamieszczonych tu prac czytelnik dowiaduje się o działalności systemów informatycznych bibliotek województwa mazowieckiego (tzw. MSIB Mazowiecki System Informacji Bibliotecznej), Książnicy Pomorskiej, a także ponadregionalnej współpracy bibliotek zrzeszonych w konsorcjum SOWA. W tej części książki, w tekście *Moc kultury – Moc biblioteki*, przybliżono także ciekawą inicjatywę ze stycznia 2011 r., realizowaną w województwie pomorskim. Autor tekstu, Paweł Braun, omówił akcję Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku polegającą na wprowadzeniu Karty do Kultury jako karty bibliotecznej, która jednocześnie upoważnia do zniżek w 45 instytucjach kultury.

W drugim rozdziale książki, zatytułowanym *MAK+ w bibliotekach*, zwrócono uwagę na funkcjonowanie i historię tego systemu bibliotecznego. Na początku przedstawiono genezę programu MAK+ jako nowego programu bibliotecznego stworzonego przez Instytut Książki oraz nakreślono plany jego rozwoju i wprowadzanych nowości. Dwie kolejne prace poświęcono kwestiom wdrożenia i działania systemu w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece w Kolbuszowej i Bibliotece Publicznej w Swarzędzu.

Następny, obszerny rozdział publikacji został zatytułowany *Informacja i komunikacja w świecie cyfrowym*. W pierwszej z pięciu opublikowanych

tu prac Agnieszka Strojek informowała o sposobach reklamowania się biblioteki nieposiadającej własnej witryny WWW, wskazując na możliwość założenia profilu biblioteki w serwisach społecznościowych, tworzenia serwisów bibliotecznych, wykorzystania w komunikacji czatów, Skype'a, komunikatorów (Gadu-Gadu, Tlen, Yahoo i Microsoft). Uwagę autorki zwróciły także wirtualne usługi (np. „Zapytaj bibliotekarza”) czy szerokie wykorzystanie e-learningu. Jak trafnie zauważyła autorka, „zmiany zachodzące w bibliotekarstwie uatrakcyjniają pracę bibliotekarza i dają szansę na podniesienie prestiżu zawodu” [s. 83]. Kolejna praca opublikowana w tej części książki poświęcona była projektowi „Passim”, będącemu uniwersalną, otwartą platformą komunikacji dla sieciowych zasobów wiedzy, edukacji i społeczeństwa informacyjnego. Wokół podobnej tematyki oscylował także kolejny tekst – Hanny Jamry pt. *Bibliografie regionalne w Internecie, przegląd stron WWW bibliotek publicznych w Polsce*, w którym podjęto kwestię tworzenia i synchronizacji bibliografii regionalnych w Internecie. Autorka zwróciła uwagę na konieczność wypracowania jednolitych rozwiązań w tym zakresie, do najważniejszych z nich zaliczając: ujednoczenie nazw bibliografii, ograniczenie kryteriów wyszukiwawczych, zamieszczanie informacji o bazie i opcjach korzystania z jej zasobów

oraz umożliwienie wejścia do bazy z głównej strony WWW biblioteki. Tę część tematyczną zwięźczyły prace o systemach bibliotecznych w powiecie białogardzkim (Dariusz Florek) oraz o systemie Mateusz (Anna Miklas).

Normy, standardy, prawo to kolejny rozdział omawianej książki, w którym zawarto trzy artykuły. Autorka pierwszego z nich, Wanda Klenczon, przybliżyła czytelnikowi zalecenia dla bibliotek publicznych opracowane przez IFLA oraz Polski Komitet Normalizacyjny. Zauważyła przy tym, że mimo iż wytyczne częściej prezentują model idealny niż praktyczny wzór, to bez wspólnego wypracowania wysokiej jakości standardów nie może być mowy o stabilnym rozwoju i efektywnej współpracy bibliotek. Autorka kolejnego tekstu, Magdalena Rowińska, omówiła projekt „NUKAT – Autostrada Informacji Cyfrowej”, realizowany przez Bibliotekę Uniwersytecką w Warszawie w latach 2009–2013. Projekt finansowany był z Programu Operacyjnego „Innowacyjna Gospodarka” i miał na celu rozbudowę katalogu NUKAT, katalogu rozproszonego KaRo, katalogu OPAC Uniwersytetu Warszawskiego i jego biblioteki cyfrowej. Ostatni tekst tej części książki podejmował tematykę badania efektywności działalności bibliotek publicznych i pedagogicznych. Lidia Derfert-Wolf omówiła w nim projekt zainicjowany przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy

Polskich, w którym do głównych kryteriów badań zaliczono współpracę bibliotek, stowarzyszeń bibliotekarskich, urzędów statystycznych, badanie statystyk oparte na normie ISO: 2789 oraz publikowanie danych i analiz w sieci. Do pracy dołączono wykaz 28 wskaźników funkcjonalności. Przykładowo wśród wskaźników sugerowanych dla bibliotek publicznych znalazły się: liczba nabytków w stosunku do liczby zbiorów, liczba godzin w tygodniu, w których dostępne są usługi biblioteczne, koszt w przeliczeniu na odwiedzinę w bibliotece czy wydatki na zbiory elektroniczne.

Ostatnią część książki, zawierającą pięć prac, poświęcono *Bibliotekom cyfrowym*. Henryk Hollender – autor pierwszego tekstu (*Polska specjalność – biblioteki cyfrowe. Jak się przyłączyć? Jak skorzystać?*) ukazał schemat powstawania biblioteki cyfrowej i wyjaśnił, jak założyć taką bibliotekę, poczynając od pomysłu po określenie jej kryteriów jakościowych. Tematem kolejnego artykułu była Federacja Bibliotek Cyfrowych, a zwłaszcza planowana przebudowa architektury serwisu i udostępnienie zaawansowanych narzędzi, takich jak: Wirtualne Laboratorium Transkrypcji czy przeglądanie zasobów z wykorzystaniem semantycznej bazy wiedzy. Zagadnieniom cyfryzacji poświęcony był także kolejny artykuł. Jego autorka, Agnieszka Leszyńska, omówiła w nim

zadania i kompetencje Biblioteki Narodowej jako jednego z czterech Centrów Kompetencji w zakresie digitalizacji, powołanych w ramach „Programu digitalizacji dóbr kultury oraz gromadzenia, przechowywania i udostępniania obiektów cyfrowych w Polsce na lata 2009–2020”. W kolejnej części tego rozdziału Dariusz Paradowski w ciekawy sposób wyjaśnił tematykę przechowywania zbiorów cyfrowych. Porównując obiekty cyfrowe do 100 kg świeżych truskawek, przeprowadził czytelnika przez kolejne etapy (zbieranie zbiorów, magazynowanie, gospodarowanie danymi, administracja, zarządzanie i udostępnianie) modelu archiwizacji i przechowywania – OAIS (ang. Reference Model of an Open Archival Information System), który powinien stanowić podstawowy wyznacznik dla osób planujących uruchomienie repozytorium cyfrowego (norma ISO: 14721). Omawianą publikację zakończyła praca pt. *Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa*, która dotyczyła regionalnej biblioteki cyfrowej budowanej od 2010 r. przez Bibliotekę Publiczną m.st. Warszawy, biblioteki dzielnicowe (Praga Północ, Włochy, Śródmieście, Żoliborz, Targówek, Mokotów, Bielany), biblioteki regionalne (Pruszków, Płock, Ożarów, Rzecznów) oraz Muzeum Niepodległości w Warszawie i Wydawnictwo Bauer. Biblioteka udostępniła 8 tys.

publikacji, głównie mazoviana i varsoviana, a głównym celem jej twórców jest zebranie jak najpełniejszej kolekcji prasy powstańczej oraz nawiązanie współpracy z kolejnymi instytucjami kulturalnymi Mazowsza.

Modele współpracy bibliotek publicznych to wartościowa pozycja. Poruszane w niej problemy podejmują wiele aspektów i nowatorskich rozwiązań w zakresie komputeryzacji bibliotek. Z publikacji przebija przekonanie, że tworzenie regionalnych i krajowych modeli współpracy pomiędzy bibliotekami przyczynia się do scalenia i lepszego funkcjonowania kolekcji elektronicznych.

Jedynym mankamentem pozycji jest jej strona graficzna. W tekstach występują mało czytelne skany (strony 44, 59, 88–89, 90, 157), nieopisane tabele (s. 94) i wykresy (s. 65, s. 67).

Przystępując do lektury recenzowanej książki, warto mieć na uwadze fakt, że zawarte w niej artykuły dotyczą nie tylko bibliotek publicznych (jak sugeruje tytuł), ale także bibliotek pedagogicznych i akademickich, a to znacznie poszerza zasięg jej oddziaływania w obszarze współczesnego bibliotekarstwa polskiego.

Renata Tawfik

Biblioteka Wyższej Szkoły Biznesu
w Gorzowie Wielkopolskim